

DOPORUČENÁ LITERATURA

Hlavní prameny

Za hlavní zdroje informací jsou pokládány tři prameny. *Chronica Conflictus* sepsaná anonymním autorem a publikovaná v *Scriptores Rerum Prussicarum* v Lipsku r. 1866. Druhým je kronika kanovníka Jana Długosze nazvaná *Joannis Długossi seu Longini Historiae Polonicae-Opera Omnia*, která poskytuje nejúplnější pohled na bitvu. Długosz se narodil pět let po střetnutí a je pravděpodobné, že jeho otec se ho přímo zúčastnil. Zemřel ovšem již roku 1425, kdy budoucímu kronikáři bylo pouhých deset let. Długosz však u dvora jistě zaznamenal očitá svědectví pamětníků a využil také pravděpodobně i textu díla *Chronica Conflictus*. Nejúplnějším z německých pramenů je *Chronik des Landes Prussen 1360–1419* autora Johanna von Posilge, publikovaná rovněž v *Scriptores Rerum Prussicarum*, avšak je třeba připomenout, že téměř všichni vůdci řádového vojska u Grunwaldu padli, a tudíž se Possilge mohl opírat jen o řídká očitá svědectví.

Další prameny

Současným nejpodrobnějším pramenem v angličtině, který se zabývá událostmi kolem bitvy u Grunwaldu, je *Tannenberg and After: Lithuania, Poland and the Teutonic Order in search of immortality* od Williama Urbana (Lithuanian Research and Studies Center, Chicago, 1999). Křížové výpravy do Pobaltí jsou vynikajícím způsobem popsány ve studii Erica Christiansena *The Northern Crusades* (doplněné vydání, Penguin, 1997). Historii Řádu německých rytířů rovněž rozebírají práce Michaela Burleigha *Prussian Society and the German Order* (Cambridge University Press, 1984) a další čtyři tituly Williama Urbana *The Prussian Crusade*, *The Livonian Crusade* (oba: University Press Washington, 1980), *The Baltic Crusade* (Northern Illinois University Press, 1975) a *The Samogitian Crusade* (Lithuanian Research and Studies Center, Chicago, 1989). Zneužití bitvy i teutonského řádu k Stalinově i Hitlerově propagandě je popsáno v článku Michaela Burleigha *The German Knights: Making of a modern myth* uveřejněném v *History Today* v červenci 1985 na str. 24–29. Polemiku nacionalisty Henricha von Treitschke *Das Deutsche Ordensland Preussen* je možné si v anglickém překladu E. a C. Paulových přečíst jako *The Origins of Prussianism* (Allen and Unwin, 1942).

Bitva u Grunwaldu je dána do souvislostí s jinými událostmi v polském království ve známém díle Normana Daviese *A History of Poland* (1. díl), zatímco v knize Hanse Delbrucka *The Art of War* (3. díl) je možné si přečíst krátké vylíčení samotné bitvy. Podrobněji bitvu popisují jednak Joseph Jaktas v *Battle of Tannenberg* (*Baltic Review* XX, 1960, str. 18–37) a také Geoffrey Evans v článku *Tannenberg 1410/1914* (Londýn, 1960). Ten popisuje i bitvu z roku 1914. Velmi podrobnou práci v němčině a cenným zdrojem informací je *Die Schlacht bei Tannenberg* (Duncker und Humblot, Berlín, 1982) autora Svena Ekdahla. Z litevského pohledu je střetnutí popsáno Constantinem Jungellou v článku *Tannenberg* (Lithuanian Veterans Association, New York, 1960). Zbraně, zbroj a heraldika obou stran jsou popsány v dvojdílné,

bohatě ilustrované dvojjazyčné publikaci, kterou lze vřele doporučit. První díl je od autorů Andrzeje Kleina, Nicholase Sekundy a Konrada Czernielewského a má jméno *Banderia apud Grunwald/Polish Banners at Grunwald*. Druhý díl autorů Andrzeje Kleina a Piotra Nowakowského nese název *Banderia apud Grunwald/Teutonic Banners at Grunwald*. Oba díly byly vydány v Polsku r. 2000.

Výčet literatury doplňuje další titul Stephena Turnbulla vydaný nakladatelstvím Osprey, jímž je kniha z ediční řady „Fortress“ – *Crusader Castles of the Teutonic Knights* (2003), která téma doplňuje a rozšiřuje o podrobnosti o křížáckých hradech a obléhací válce. O evropských rytířích popisované doby se také lze více dočíst v Turnbullově knize *The Knight Triumphant* (Cassells, 2001).

Na úplný závěr nelze nepřipomenout román Henryka Sienkiewicze *Křižáci*, který byl přeložen do mnoha jazyků, a rovněž moderní prózu Američana Jamese Michenera *Poland*, v nichž je bitva u Grunwaldu podána vzrušujícím způsobem.

V češtině se o tématu dočteme:

ADAM, Petr: *Řád německých rytířů a jeho působení v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Libri, Praha, 2005 (moderní práce o Řádu, v prvních kapitolách shrnuje dějiny, křížové výpravy v Pobaltí atd.)

ŠVEC, Luboš: *Dějiny pobaltských zemí*. NLN, Praha, 2001 (částečně)

KOVAŘÍK, Jiří: *Čas stoleté války*. Mladá fronta, Praha, 2006, str. 167–215 (autor se tu inspirovává ospreyovskou knihou a přiznává to, ale v řadě míst s ní polemizuje)

BAUM, Wilhelm: *Císař Zikmund*. Mladá fronta, Praha, 1996

SPĚVÁČEK, Jiří: *Král diplomat*. Panorama, Praha, 1982 (uvádí do kontextu evropské politiky vztahy mezi Janem Lucemburským, Řádem a polskými králi Lokietkem a Kazimírem Velikým)

SPĚVÁČEK, Jiří: *Václav IV*. Praha, 1986 (tam je toho méně, ale opět kontext k událostem)

Zajímavá je webová stránka v polštině: www.grunwald1410.pl